

ALEKSANDRA PIOTROWSKA CR
ARGENTYNA

OŚWIATA POLONIJNA NA TERENIE BUENOS AIRES POD KIERUNKIEM POLSKIEJ MACIERZY SZKOLNEJ W LATACH 1962-1979

Na terenie Buenos Aires istnieje kilka ośrodków szkolnictwa polonijnego, należących do Polskiej Macierzy Szkolnej, która z kolei jest sekcją Związku Polaków w Argentynie. Jedyne polscy oo. franciszkanie w Pablo Podesta, w Prowincji Buenos Aires, prowadzą szkołę polską niezależną od PMS.

Kadry nauczycielskie rekrutują się z sióstr Zgromadzenia Zmartwychwstania Pańskiego oraz z pań pochodzenia polskiego.

Do 1968 r. używaliśmy podręczników szkolnych przedwojennych, jak: *Wypisy polskie* dla gimnazjów polskich, do nauki historii, geografii, oraz *Literaturę* Chrzanowskiego, potem Juliusza Kleinera, oraz elementarze Falskiego. Później doszły wydawnictwa powojenne, z których korzystamy częściowo. Podręczników, śpiewników i książek dla dzieci i młodzieży mamy dużo i rozdajemy je rodzinom polskim, mieszkającym poza Buenos Aires, aby mogły z nich korzystać przy pomocy rodziców czy dziadków w domu.

Dla młodzieży nie umiejącej języka polskiego używamy podręcznik *Mowa polska* (polsko-angielski), wydany w Chicago w 1965 r. przez Polish Teachers Association in America. Nie istnieje bowiem żaden polsko-hiszpański podręcznik do nauki języka polskiego, co jest wielkim brakiem, szczególnie gdy mamy do czynienia z młodzieżą starszą lub dorosłymi.

Oplata nauczycieli przez PMS jest symboliczna, wszyscy uczący języka polskiego pracują społecznie.

Ilość uczniów zmniejsza się z roku na rok. Starsze pokolenie, ci, którzy przybyli do Buenos Aires po II wojnie światowej, mówi po polsku, ale ich dzieci znają język polski słabo, a wnuki już nawet nie rozumieją mowy ojczystej. W nielicznych tylko rodzinach, gdzie oboje z rodziców są Polakami i kultywują język i tradycje religijne i narodowe, mówią czystym polskim językiem nawet wnuki.

W załączeniu podajemy wykaz szkółek sobotnich prowadzonych przez Zgromadzenie Sióstr Zmartwychwstania Pańskiego od chwili przybycia do Buenos Aires.

I. Szkoła Lanus-Oeste c. Oliden 2050 Prov. Buenos Aires

W latach 1962-1979 w szkole tej w nauczaniu języka polskiego uczestniczyło w sumie 807 dzieci, a nauczało 13 sióstr zgromadzenia: Teresa Czarniecka, Ryta Kozłowska, s. Bernadetta, Emmanuela Jankowska, Magdalena Olejniczak, s. Ewa Maria, Andrea Stec, Regina Kopczyńska, Akwina Dąbrowska, Alicja Kołacz, Aleksandra Piotrowska, Gertruda Gorczyńska, Krystyna Baścik.

Bardzo wymowny jest fakt zmniejszającej się liczby dzieci biorących udział w nauczaniu polskim w szkółce na Lanus-Oeste. Gdy w 1962 r. w szkole tej uczyło się 70 uczniów, to w 17 lat później, w 1979 r., było ich już tylko 25, a więc tylko trzecia część liczby początkowej. Wymienione wyżej siostry zmartwychwstanki pracowały także w innych szkołkach sobotnich. W nauczaniu pomagały im panie z kolonii polskiej w Buenos Aires.

II. Szkoła Belgramo R. c. Zapiola 1680. Buenos Aires. Capital

W tej szkole nauczanie polskie rozpoczęto dopiero w 1964 r. z liczbą 35 uczniów. W następnych dwu latach liczba ta podniosła się do 40, lecz potem zaczęła spadać, by dojść do liczby 8 uczniów w 1979 r. Obok już wymienionych, pracowały tu siostry: Jadwiga Tylkowska i Florentyna Wilczek, Anna Teresa Pacholska i Irena Imielska. W sumie z nauki języka polskiego korzystało w szkółce 366 dzieci.

III. Szkoła Barvio San, Jose

Tu również nauczanie polskie rozpoczęło się w 1964 r., lecz trwało tylko 5 lat, tzn. do 1969 r. Objętych nim było w sumie 113 uczniów i prowadziła je tylko jedna z sióstr, Regina Kopczyńska.

IV. Szkoła „Docsull”. Prov. Buenos Aires

Nauka objęła tu najmniejszą liczbę uczniów, bo tylko 102 osoby i trwała zaledwie sześć lat (1971-1977). W ostatnim roku nauczania brało w nim udział zaledwie 8 uczniów. W szkółce tej uczyło w poszczególnych latach 5 sióstr spośród już wymienionych.

V. Inne szkółki polskie

W latach 1966-1975 inne jeszcze grupy dzieci pochodzenia polskiego objęte były nauczaniem prowadzonym przez siostry zmartwychwstanki. Były to:

1. Szkołka „Lavallol”, gdzie w latach 1966-1968 z nauczania polskiego korzystało w sumie 36 dzieci. Prowadziła je s. Regina Kopczyńska.

2. Szkołka „Berezategni”, w której od 1967 r. do 1970 r. uczyło się języka polskiego 136 dzieci. Lekcje prowadziła tu s. Alicja Kołacz.

3. Szkołka „Olivos”. W latach 1969-1970 naukę pobierało tu 18 dzieci, również pod kierunkiem s. Alicji Kołacz.

4. Szkołka „Quilmes”. Podobnie jak szkołka „Olivos” istniała tylko w latach 1969-1970. Korzystało z niej jedynie 32 dzieci. Nauczanie prowadziła s. Alicja Kołacz.

5. Szkołka „San Justo”. Nauczanie polskie odbywało się tu w ciągu dwu lat (1970-1972) i objęło 22 uczniów. Kierowały nimi siostry: Alicja Kołacz i Florentyna Wilczek.

6. Szkołka „Florencio Varela”. Nauka rozpoczęła się tu w 1972 r. i trwała do 1975 r. Korzystało z niej w sumie 32 uczniów. Nauczycielkami były siostry: Akwina Dąbrowska, Alicja Kołacz, Aleksandra Piotrowska i Regina Kopczyńska.

W ciągu całego omawianego okresu z nauczania polskiego w wymienionych wyżej szkołach korzystało 1176 dzieci, a prowadziło je 17 sióstr zmartwychwstanek oraz kilka pań z kolonii polskiej w Buenos Aires.

POLISH EDUCATION IN BUENOS AIRES
UNDER THE POLSKA MACIERZ SZKOLNA
IN 1962-1979

S u m m a r y

There are a few Polish educational centres in Buenos Aires organized by the Polska Macierz Szkolna (a Polish educational organisation). The Sisters of the Resurrection constitute most of the teaching staff. The author characterizes briefly 10 most important Polish schools in Buenos Aires. 1176 children attended the schools in 1962-1979.